Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA JEVGENIJA TANČEVA [*EVGENI TANCHEV*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 5. martā [1]

Lieta C-549/18

Eiropas Komisija
pret

Rumāniju

Valsts pienākumu neizpilde – LESD 258. pants – Direktīva (ES) 2015/849 – Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana – LESD 260. panta 3. punkts – Nepaziņošana par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar valsts likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem – Finansiālas sankcijas – Vienreizēja soda nauda

I. Ievads

1. Šajā lietā Eiropas Komisija, pamatojoties uz LESD 258. pantu, ir uzsākusi pārkāpuma procedūru pret Rumāniju, kura līdz 2017. gada 26. jūnijam nav pieņēmusi nepieciešamos pasākumus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK [2], transponēšanai vai katrā ziņā nav paziņojusi par šiem pasākumiem Komisijai.

2. Turklāt saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu Komisija ir lūgusi Tiesu piemērot Rumānijai vienreizēju soda naudu – kuras galīgais apmērs ir 4 536 667,20 EUR – par Direktīvas 2015/849 transponēšanas pasākumu paziņošanas pienākuma neizpildi. Komisija sākotnēji pieprasīja arī kavējuma naudas samaksu 21 974,40 EUR apmērā, kas aprēķināma par katru kavējuma dienu, bet tiesvedības gaitā tā šo prasību atsauca.

3. Tādējādi šī lieta Tiesai dod iespēju veidot judikatūru par LESD 260. panta 3. punkta piemērošanu pēc 2019. gada 8. jūlija principiālā sprieduma lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) [3]. LESD 260. panta 3. punkts ir svarīgs rīks, kurš ir ieviests ar Lisabonas līgumu un kurš ļauj Komisijai uzsākt Tiesā pārkāpuma procedūru saskaņā ar LESD 258. pantu, pamatojoties uz to, ka dalībvalsts "nav izpildījusi pienākumu paziņot par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem", kā arī vienlaikus lūgt Tiesu piemērot šai dalībvalstij finansiālas sankcijas.

1 Oriģinālvaloda – angļu.

2 OV 2015, L 141, 73. lpp.

3 C-543/17, EU:C:2019:573. Iepriekš ir tikušas ierosinātas vairākas lietas saistībā ar LESD 260. panta 3. punktu, bet prasības pieteikumi tika atsaukti pirms Tiesas sprieduma pieņemšanas. Vienā no šīm lietām secinājumus ir sniedzis ģenerāladvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*] – lietā Komisija/Polija (C-320/13, nav publicēti, EU:C:2014:2441), otrajā lietā – Komisija/Spānija (LESD 260. panta 3. punkts – Hipotekārais kredīts) (C-569/17, EU:C:2019:271) – secinājumus esmu sniedzis es un pie tiem atgriezīšos vēlāk šajos secinājumos.

4. Šo lietu Tiesa izskata vienlaikus ar citu lietu – Komisija/Īrija (C-550/18), kurā šodien tiek sniegti mani secinājumi. Abās lietās galvenie jautājumi ir, pirmkārt, vai Komisijai ir jānorāda pamatojums lēmumam izmantot LESD 260. panta 3. punktā paredzēto iespēju, un, otrkārt, par vienreizējas soda naudas novērtējumu saskaņā ar šo tiesību normu. Šajā lietā rodas arī citi jautājumi saistībā ar to, vai par pienākumu izpildi LESD 258. panta un 260. panta 3. punkta izpratnē var uzskatīt apstākli, ka par pasākumiem ir paziņots tiesvedības laikā.

5. Šajos secinājumos apstiprināšu, ka Rumānija nav izpildījusi LESD 258. pantā noteiktos pienākumus, un ierosināšu Tiesai uzlikt tai pienākumu maksāt vienreizēju soda naudu saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu.

II. Atbilstošās tiesību normas

6. Direktīvas 2015/849 67. panta 1. punktā ir noteikts:

"Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības līdz 2017. gada 26. jūnijam. Dalībvalstis nekavējoties dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce."

7. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2018/843 (2018. gada 30. maijs), ar ko groza Direktīvu (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Direktīvas 2009/138/EK un 2013/36/ES [4], 1. panta 42. punktam Direktīvas 2015/849 67. panta 1. punkts ir aizstāts ar šādu tekstu:

"1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai līdz 2017. gada 26. jūnijam izpildītu šīs direktīvas prasības.

Dalībvalstis piemēro 12. panta 3. punktu no 2020. gada 10. jūlija.

Dalībvalstis izveido 30. pantā minētos reģistrus līdz 2020. gada 10. janvārim un 31. pantā minētos reģistrus līdz 2020. gada 10. martam, un 32.a pantā minētos centralizētos automatizētos mehānismus līdz 2020. gada 10. septembrim.

[..]

Dalībvalstis nekavējoties paziņo Komisijai [šajā] punktā minēto pasākumu tekstu.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai arī šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce."

III. Pirmstiesas procedūra un tiesvedība Tiesā

8. Tā kā līdz noteiktajam termiņam – 2017. gada 26. jūnijam – Komisijai nebija paziņots par pasākumiem, ar kuriem ir transponēta Direktīva 2015/849, Komisija nosūtīja Rumānijai ar 2017. gada 18. jūliju datētu brīdinājuma vēstuli, kurā pieprasīja veikt nepieciešamās darbības divu mēnešu laikā pēc šīs vēstules saņemšanas.

4 OV 2018, L 156, 43. lpp.

9. 2017. gada 19. septembra atbildes vēstulē Rumānija informēja Komisiju, ka transponēšanas pasākumi tiks pieņemti 2017. gada decembrī.

10. 2017. gada 7. decembra argumentētajā atzinumā Komisija norādīja, ka Rumānija joprojām nav paziņojusi par jebkādiem pasākumiem, ar kuriem ir transponēta Direktīva 2015/849, un pieprasīja nosūtīt šādu paziņojumu divu mēnešu laikā pēc argumentētā atzinuma saņemšanas dienas.

11. Pēc tam, kad tika noraidīti Rumānijas lūgumi pagarināt termiņu atbildes sniegšanai uz argumentēto atzinumu, 2018. gada 8. februāra atbildē tā norādīja, ka tiesību akti, ar kuriem tiek transponēta Direktīva 2015/849, tiks pieņemti 2018. gada maijā.

12. Ņemdama vērā, ka Rumānija joprojām nebija transponējusi Direktīvu 2015/849 vai paziņojusi par transponēšanas pasākumiem, 2018. gada 19. jūlijā Komisija nolēma ierosināt Tiesā pārkāpuma procedūru.

13. Ar 2018. gada 27. augustā iesniegto prasības pieteikumu Komisija uzsāka tiesvedību šajā lietā, pamatojoties uz LESD 258. pantu un 260. panta 3. punktu, lūgdama Tiesu:

– pirmkārt, atzīt, ka, līdz 2017. gada 26. jūnijam nepieņemdama nepieciešamos Direktīvas 2015/849 transponēšanas pasākumus vai katrā ziņā nepaziņodama šos pasākumus Komisijai, Rumānija nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar šīs direktīvas 67. pantu;

– otrkārt, piespriest Rumānijai maksāt kavējuma naudu 21 974,40 EUR apmērā par katru kavējuma dienu no sprieduma šajā lietā pasludināšanas dienas par to, ka tā nav izpildījusi pienākumu paziņot par Direktīvas 2015/849 transponēšanas pasākumiem;

– treškārt, piespriest Rumānijai maksāt vienreizēju soda naudu, balstoties uz summu 6016,80 EUR dienā, kura reizināta ar to dienu skaitu, kas pagājušas, sākot no nākamās dienas pēc tam, kad ir beidzies minētajā direktīvā paredzētais tās īstenošanas termiņš, līdz dienai, kad Rumānija izpilda šos pienākumus, vai pienākumu neizpildes gadījumā – līdz dienai, kad Tiesa pasludina spriedumu, ja tiek pārsniegta minimālā fiksētā summa 1 887 000 EUR apmērā; un

– ceturtkārt, piespriest Rumānijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

14. 2018. gada 7. novembra iebildumu rakstā Rumānija lūdza Tiesu:

– pirmkārt, noraidīt Komisijas prasību daļēji, ņemot vērā, ka ar spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem direktīva ir tikusi daļēji transponēta;

– otrkārt, noraidīt Komisijas prasību, ciktāl tajā ir lūgts piemērot Rumānijai finansiālas sankcijas, pamatojoties uz LESD 260. panta 3. punktu; un

– treškārt, pakārtoti – noraidīt Komisijas prasījumu par vienreizējas soda naudas piemērošanu un katrā ziņā samazināt Komisijas pieprasītās sankcijas līdz apmēram, kas atspoguļotu konkrētos pārkāpuma apstākļus un Rumānijas rīcību.

15. Komisija un Rumānija attiecīgi 2018. gada 17. decembrī un 2019. gada 15. februārī iesniedza arī replikas rakstu un atbildes rakstu uz repliku.

16. 2019. gada 28. augusta vēstulē Komisija informēja Tiesu, ka Komisija daļēji atsauc savu prasības pieteikumu. Tā atsauca prasību daļā par kavējuma naudu, kas aprēķināma par katru kavējuma dienu, jo šis prasījums bija zaudējis jēgu, ņemot vērā, ka Rumānija bija pilnībā transponējusi Direktīvu 2015/849 ar valsts tiesību aktiem, par kuriem tika paziņots 2019. gada 18. jūlijā un kuri stājās spēkā 2019. gada 21. jūlijā. Pēdējo no šiem datumiem nosakot kā dienu, kad Rumānija ir izpildījusi savu pienākumu, Komisija noteica fiksētu vienreizēju soda naudu 4 536 667,20 EUR apmērā. 2019. gada 30. septembrī Rumānija iesniedza savus apsvērumus par šo vēstuli.

17. Ar 2018. gada 6. decembra un 2019. gada 7. janvāra lēmumiem Beļģijai, Igaunijai, Francijai, Īrijai un Polijai tika piešķirtas tiesības iestāties lietā Rumānijas prasījumu aizstāvībai. 2019. gada 14. februārī Īrija atsauca pieteikumu par iestāšanos šajā lietā. 2019. gada 11. jūnijā Komisija iesniedza apsvērumus par Beļģijas, Igaunijas, Francijas un Polijas iesniegtajiem iestāšanās rakstiem.

18. 2019. gada 10. decembrī notika Tiesas sēde, kurā Komisija, Igaunija un Rumānija sniedza mutvārdu paskaidrojumus.

IV. Lietas dalībnieku argumentu kopsavilkums

A. Valsts pienākumu neizpilde saskaņā ar LESD 258. pantu

19. Komisija norāda, ka Rumānija līdz Direktīvas 2015/849 67. pantā noteiktajam termiņam – 2017. gada 26. jūnijam – nav pieņēmusi nepieciešamos transponēšanas pasākumus un nav paziņojusi par šādu pasākumu pieņemšanu.

20. Komisija norāda, ka četrdesmit valsts pasākumi, kuri ir tikuši paziņoti 2018. gada oktobrī – proti, pēc tam, kad Komisija jau bija cēlusi šo prasību, – un kurus Rumānija ir minējusi savā iebildumu rakstā (turpmāk – "paziņotie pasākumi"), nenodrošinot Direktīvas 2015/849 daļēju transponēšanu. Ar šiem pasākumiem, ar kuriem ir transponētas iepriekš spēkā esošās direktīvas, kuras tika atceltas ar Direktīvu 2015/849 [5], nepietiek, lai transponētu Direktīvu 2015/849, jo starp šīm direktīvām esot būtiskas atšķirības, turklāt ar Direktīvu 2015/849 tiekot ieviests daudz jaunu elementu. Nevienā no paziņotajiem pasākumiem neesot atsauces uz Direktīvu 2015/849; trīsdesmit septiņi paziņotie pasākumi esot pieņemti pirms šīs direktīvas spēkā stāšanās, kā arī Rumānija neesot iesniegusi nevienu dokumentu, kurā būtu paskaidrota saikne starp Direktīvas 2015/849 noteikumiem un šo valsts pasākumu atbilstošajiem noteikumiem saskaņā ar minētās direktīvas 67. apsvērumu. Kā Komisija uzsvēra tiesas sēdē, pielikums iebildumu rakstam neesot uzskatāms par šāda skaidrojoša dokumenta atbilstošu paziņošanu [6].

21. Rumānija norāda, ka nolūkā pilnībā nodrošināt Direktīvas 2015/849 transponēšanu, tā ir mēģinājusi laikus pieņemt vienu tiesību aktu, ar kuru tiktu ieviesti visi šīs direktīvas noteikumi, tomēr iekšējo procedūru dēļ šī iecere nav iekļāvusies noteiktajos termiņos.

22. Rumānija apgalvo, ka pienākums transponēt Direktīvu 2015/849 esot izpildīts daļēji, ņemot vērā, ka ar paziņotajiem pasākumiem ir transponētas iepriekš spēkā esošās direktīvas, kuras ir atceltas ar Direktīvu 2015/849, un tādējādi, ciktāl šo direktīvu noteikumi ir iekļauti Direktīvā 2015/849, šie pasākumi nodrošinot minētās direktīvas daļēju transponēšanu. Apstāklis, ka šajos pasākumos nav atsauces uz Direktīvu 2015/849, nenozīmējot, ka šie pasākumi nav transponēšanas pasākumi, jo paziņotie pasākumi veicina Direktīvas 2015/849 mērķu sasniegšanu. Informācija par saikni starp šiem pasākumiem un Direktīvu 2015/849 esot norādīta iebildumu raksta pielikumā.

5 Proti, Direktīva 2005/60 un Direktīva 2006/70 – skat. šo secinājumu 1. punktu.

6 Komisija ir atsaukusies uz spriedumu, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 99. punkts).

B. LESD 260. panta 3. punkta piemērošana

23. Komisija, pamatojoties uz paziņojumu par LESD 260. panta 3. punkta īstenošanu [7], ir norādījusi, ka Rumānijas pienākuma paziņot par transponēšanas pasākumiem saskaņā ar Direktīvas 2015/849 67. pantu neizpilde ietilpst LESD 260. panta 3. punkta piemērošanas jomā. Saskaņā ar vēlāk pieņemtajā paziņojumā norādīto [8] Komisijas precizētā prakse, vispārīgi pieprasot vienreizējas soda naudas un kavējuma naudas samaksu, esot piemērojama arī šajā lietā.

24. Komisija uzskata, ka izšķiršanās sistemātiski piemērot finansiālas sankcijas saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu nav uzskatāma par Komisijas rīcības brīvības pārkāpumu. Ar LESD 260. panta 3. punktu Komisijai ir piešķirta plaša rīcības brīvība, kas esot līdzvērtīga LESD 258. pantā paredzētajai rīcības brīvībai ierosināt tiesvedību [9]. Tādējādi tai neesot jānorāda īpašs pamatojums lēmumam izmantot LESD 260. panta 3. punktā paredzēto iespēju. Komisija tāpat apgalvo, ka direktīvu transponēšanas kavējums pats par sevi esot pietiekami smags pārkāpums, lai tiktu piemērota vienreizēja soda nauda.

25. Saistībā ar finansiālo sankciju apmēru noteikšanu Komisija apgalvo, ka, aprēķinot LESD 260. panta 3. punktā paredzētās finansiālās sankcijas, esot jāizmanto tāda pati aprēķina metode, kā aprēķinot LESD 260. panta 2. punktā paredzētās soda naudas [10]. Pamatojoties uz minēto, Komisija ir ierosinājusi vienreizēju soda naudu 4 536 667,20 EUR apmērā, kas stājas spēkā Tiesas sprieduma pieņemšanas dienā. Šī summa esot balstīta uz summas par dienu 6016.80 EUR apmērā, kura reizināta ar pārkāpuma dienu skaitu [11] (754), kas ir laika periods starp dienu, kura sekoja Direktīvā 2015/849 noteiktajai transponēšanas beigu termiņa dienai (2017. gada 27. jūlijs), un dienu, kad pārkāpums tika novērsts (2019. gada 20. jūlijs), ievērojot, ka Rumānija no 2019. gada 21. jūlija ir pilnībā transponējusi Direktīvu 2015/849 [12]. Komisija uzsvēra, ka pārkāpuma ilgums ir būtisks, lai noteiktu atbilstošu sodu, un šis ilgums esot jārēķina, sākot no noteiktā transponēšanas termiņa beigu datuma, jo dalībvalsts veikto pasākumu paziņošanas pienākuma neizpilde sākas šajā dienā, nevis pēc argumentētajā atzinumā norādītā termiņa beigām [13].

26. Turklāt, nosakot vienreizējas soda naudas aprēķināšanai paredzēto summu par dienu 6016,80 EUR apmērā, par pamatu ņemot vienotu pamatsummu, kas reizināta ar smaguma koeficientu un reizinātāju "n" [14], Komisija pārkāpuma smaguma novērtēšanai skalā no 1 līdz 20 iesaka izmantot koeficientu 8. Šis koeficients esot balstīts uz noteiktiem parametriem, kas saistīti, pirmkārt, ar Direktīvas 2015/849 nozīmīgumu, jo tā esot galvenais instruments, kas nodrošina Savienības finanšu tirgus efektīvu aizsardzību pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas radīto apdraudējumu, un, otrkārt – ar ietekmi uz sabiedrības un privātajām interesēm, kas Rumānijas pieļautā direktīvas transponēšanas pienākuma neizpildes dēļ esot radusies finanšu tirgum, investoriem

7 Komisijas paziņojums – LESD 260. panta 3. punkta īstenošana (OV 2011, C 12, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "2011. gada paziņojums"), it īpaši 7., 19. un 21. punkts.

8 Komisijas paziņojums – ES tiesību akti: labāki rezultāti līdz ar labāku piemērošanu (OV 2017, C 18, 10. lpp.; turpmāk tekstā – "2017. gada paziņojums"), it īpaši 15.–16. lpp.

9 2011. gada paziņojums, it īpaši 16. un 17. punkts.

10 2011. gada paziņojums, jo īpaši 23. un 28. punkts; 2017. gada paziņojums, 15. lpp.

11 2011. gada paziņojums, 28. punkts (kurā ir norādīta atsauce uz Komisijas paziņojumu – EK līguma 228. panta īstenošana (OV 2007, C 126, 15. lpp.; turpmāk tekstā – "2005. gada paziņojums"), 19.–24. punkts).

12 Skat. šo secinājumu 16. punktu. Komisija bija ierosinājusi arī kavējuma naudas samaksu, kas aprēķināma par katru kavētu dienu, bet atsauca šo prasību. Tādēļ šo aprēķina metodi turpmāk neaplūkošu.

13 Komisija it īpaši atsaucas uz spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 88. punkts).

14 Skat. 2005. gada paziņojumu un it īpaši 24. punktu. Komisija pamatojas uz skaitļiem, kas norādīti Komisijas paziņojumā par to datu atjaunināšanu, kurus izmanto, lai aprēķinātu soda naudas un kavējuma naudas, ko Komisija ierosina Tiesai piemērot pienākuma neizpildes procedūrās (C(2017) 8720 *final*) (OV 2017, C 431, 3. lpp.).

un pilsoņiem. Direktīvā 2018/843 noteiktā transponēšanas termiņa pagarināšanu Direktīvas 2015/849 30. un 31. pantā noteikto centrālo reģistru izveidei Komisija uzskatot par atbildību mīkstinošu apstākli, uzsvērdama, ka citu Direktīvā 2015/849 paredzēto pienākumu izpildes termiņš nav grozīts.

27. Rumānija ir norādījusi, ka Rumānijas tiesībās Direktīva 2015/849 ir transponēta daļēji un attiecīgi LESD 260. panta 3. punkts nav piemērojams, un šim viedoklim piekrīt arī Beļģija, Igaunija un Francija. Pakārtoti – Komisijas ierosinātās finansiālās sankcijas esot jāpielāgo konkrētās lietas apstākļiem.

28. Saistībā ar finansiālo sankciju piemērošanu Rumānija ir norādījusi, ka Komisijas sistemātiskā prakse pieprasīt finansiālu sankciju piemērošanu, pamatojoties uz LESD 260. panta 3. punktu, ir kļūdaina, un šādu nostāju atbalsta arī Beļģija, Igaunija, Francija un Polija. Lai nolemtu izmantot LESD 260. panta 3. punktu, Komisijai esot jānorāda pamatojums, ņemot vērā konkrētās lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus. Aplūkojot šīs lietas apstākļus, tostarp ārkārtīgi īso pirmstiesas procedūru, Direktīvas 2015/849 sarežģītību, Rumānijas sadarbības centienus, daļēju Direktīvas 2015/849 transponēšanu Rumānijas tiesībās, kā arī to, ka Komisija nav norādījusi pamatojumu savam lēmumam par finansiālu sankciju piemērošanu, šīs sankcijas esot atzīstamas par nepamatotām.

29. Rumānija turklāt ir norādījusi, ka vienreizējas soda naudas piemērošana ir nepamatota un nesamērīga. Judikatūrā, kas skar LESD 260. panta 2. punkta piemērošanu [15], esot norādīts, ka vienreizēja soda nauda tiek piemērota izņēmuma gadījumos, nevis automātiski. Šādas soda naudas piemērošana neesot samērīga rīcībai, kas nepieciešama, lai Rumānija izpildītu tai noteiktos pienākumus, it īpaši ņemot vērā, ka tā esot izpildījusi savus pienākumus, ka ietekme uz privātajām un sabiedrības interesēm esot pārspīlēta, kā arī ka Tiesa nekad iepriekš neesot sodījusi Rumāniju par pienākuma laikus transponēt direktīvu neizpildi. Tiesas sēdē Rumānija uzsvēra, ka gadījumā, ja dalībvalsts izpilda tai noteikto pienākumu tiesvedības gaitā, vienreizējas soda naudas piemērošanai neesot pamata, jo ar to netiek sekmēts LESD 260. panta 3. punktā paredzētās procedūras mērķis transponēt direktīvas un tiekot veicināta finanšu sankciju piemērošana [16]; šāds viedoklis ir pausts arī Francijas sniegtajos apsvērumos.

30. Saistībā ar finansiālo sankciju apmēru noteikšanu Rumānija ir norādījusi, ka sodu aprēķināšanas metodei saskaņā ar LESD 260. panta 2. un 3. punktu ir jāatšķiras, turklāt kritēriji ir jāpielāgo LESD 260. panta 3. punktā paredzētajam pārkāpumam; šādu viedokli atbalsta arī Beļģija, Francija un Polija. Rumānija uzskata, ka konkrētajā lietā piemērotais smaguma koeficients ir pārmērīgs, ņemot vērā, ka Rumānija ir daļēji transponējusi direktīvu un ir sadarbojusies visā procedūras laikā. Turklāt pārkāpuma ilgumu neesot pamata noteikt saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu, bet gan esot jāizmanto argumentētajā atzinumā norādītais datums, jo Tiesa izvērtē dalībvalsts pienākumu izpildi atzinumā norādītā termiņa beigās [17]. Attiecīgi, ja Tiesa izlems piemērot vienreizēju soda naudu, tās apmērs esot būtiski jāsamazina, turklāt nodrošinot, ka tā atspoguļo konkrētās lietas apstākļus un Rumānijas uzvedību.

15 Rumānija it īpaši atsaucas uz spriedumu, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:695, 62., 63. un 69. punkts).

16 Rumānija atsaucas uz spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 52. punkts).

17 Rumānija it īpaši atsaucas uz spriedumu, 2009. gada 6. oktobris, Komisija/Spānija (C-562/07, EU:C:2009:614, 23. punkts un tajā minētā judikatūra).

V. Analīze

A. Valsts pienākumu neizpilde saskaņā ar LESD 258. pantu

31. Jānorāda, ka procedūrās, kas tiek veiktas saskaņā ar LESD 258. pantu, paziņojumā, kuru dalībvalstis iesniedz saskaņā ar LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu, ir jāsniedz pietiekami skaidra un precīza informācija par to valsts tiesību normu saturu, ar kurām tiek transponēta direktīva. Tādējādi šai paziņošanai, kurai var tikt pievienota atbilstības tabula, ir nepārprotami jāatspoguļo, kādi ir normatīvie un administratīvie pasākumi, ar kuriem, pēc dalībvalsts ieskata, tā ir izpildījusi dažādos ar šo direktīvu uzliktos pienākumus. Ja dalībvalsts nav izpildījusi šo pienākumu, neatkarīgi no tā, vai tā attiecīgo informāciju nav sniegusi vispār vai to ir sniegusi daļēji, vai arī iesniegtā informācija nav bijusi pietiekami skaidra un precīza, šis apstāklis vien var būt pamats, lai uzsāktu LESD 258. pantā noteikto procedūru [18].

32. Tiesa ir konkrēti norādījusi, ka, lai gan direktīvas transponēšanu var nodrošināt ar jau spēkā esošiem valsts tiesību aktiem, dalībvalsts šādā gadījumā nav atbrīvota no formālā pienākuma paziņot Komisijai arī tādā gadījumā, ja šīs tiesību normas ir paziņotas iepriekš saistībā ar iepriekš spēkā esošajām direktīvām [19]. Turklāt, ja direktīvā ir paredzēts, ka transponēšanas pasākumos ir jāietver atsauce uz šo direktīvu vai šāda atsauce ir jāpievieno to oficiālajai publikācijai, šādā gadījumā ir jāpieņem speciāli transponēšanas pasākumi [20].

33. Judikatūrā ir norādīts, ka tiesvedībā, kas uzsākta uz LESD 258. panta pamata, jautājums par dalībvalsts pienākuma neizpildi ir jāizvērtē, ņemot vērā situāciju, kādā dalībvalsts atradās argumentētajā atzinumā noteiktā termiņa beigās, un Tiesa neņem vērā nekādas izmaiņas, kas notikušas pēc šī datuma [21].

34. Konkrētajā lietā Rumānija ir atzinusi, ka tā nav pieņēmusi Direktīvas 2015/849 transponēšanai nepieciešamos pasākumus un nav paziņojusi par šiem pasākumiem līdz argumentētajā atzinumā norādītajam termiņam, proti, līdz 2018. gada 8. februārim [22]. Nav strīda, ka šie pasākumi tika pieņemti un par tiem tika paziņots pēc šī termiņa (skat. secinājumu 16. punktu), un tādējādi tos nevar ņemt vērā.

35. Saistībā ar paziņotajiem pasākumiem, kuri Rumānijā bija spēkā pēc transponēšanai noteiktā termiņa, proti, 2017. gada 26. jūnija, mani nepārliecina Tiesā iesniegtie Rumānijas argumenti, ka šie pasākumi esot jāņem vērā, novērtējot pienākuma neizpildes esamību šajā lietā. Tā kā Direktīvas 2015/849 67. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstij ir jānodrošina, ka transponēšanas pasākumos ir ietverta atsauce uz šo direktīvu vai atsauce tiek pievienota pēc pasākumu oficiālas publicēšanas (skat. šo secinājumu 6. un 7. punktu), Rumānijai ir jāpieņem speciāli transponēšanas pasākumi. Rumānija nav apgalvojusi, ka paziņotie pasākumi atbilst šim nosacījumam. Katrā ziņā Rumānija neapstrīd, ka ar šiem pasākumiem Direktīva 2015/849 nav transponēta pilnībā un ka par šiem pasākumiem ir ticis paziņots 2018. gada oktobrī, proti, pēc Direktīvas 2015/849 transponēšanas termiņa un argumentētajā atzinumā norādītā termiņa beigām [23]. Pie šī jautājuma atgriezīšos vēlāk (skat. šo secinājumu 68. punktu).

18 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 51. punkts).

19 Skat. spriedumu, 2009. gada 16. jūlijs, Komisija/Īrija (C-427/07, EU:C:2009:457, 108. un 109. punkts).

20 Skat. spriedumu, 2018. gada 4. oktobris, Komisija/Spānija (C-599/17, nav publicēts, EU:C:2018:813, 21. punkts).

21 Skat. spriedumu, 2018. gada 18. oktobris, Komisija/Rumānija (C-301/17, nav publicēts, EU:C:2018:846, 42. punkts).

22 Šajā lietā atsauces datums ir divi mēneši no dienas, kad Rumānija ir saņēmusi argumentēto atzinumu (skat. šo secinājumu 10. punktu), proti, 2017. gada 8. decembris.

23 Skat. It īpaši spriedumu, 2006. gada 30. novembris, Komisija/Luksemburga (C-32/05, EU:C:2006:749, 25. punkts) (dalībvalsts pienākuma neizpilde, pamatojoties uz to, ka tā nav paziņojusi par transponēšanas pasākumiem, kas norādīti iebildumu raksta pielikumā, un kas tādējādi atzīstami par iesniegtiem pēc argumentētajā atzinumā norādītā termiņa).

36. Līdz ar to ierosinu Tiesai atzīt, ka, līdz noteiktajam termiņam nepieņemdama visus Direktīvas 2015/849 transponēšanai nepieciešamos pasākumus vai katrā ziņā par tiem nepaziņodama, Rumānija nav izpildījusi šīs direktīvas 67. pantā paredzēto pienākumu.

B. LESD 260. panta 3. punkta piemērošana

37. Šajā lietā izskatāmie galvenie jautājumi ir, pirmkārt, Komisijas pamatojums lēmumam pieprasīt finansiālu sankciju piemērošanu saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu un, otrkārt, vienreizējās soda naudas samērīgums, kas savukārt rada attiecīgus jautājumus par vienreizējās soda naudas aprēķināšanas metodi un judikatūras, kas pieņemta par LESD 260. panta 2. punktu, piemērošanu. Starp lietas dalībniekiem pastāv arī strīds par to, vai šajā lietā, proti, gadījumā, kad dalībvalsts tai noteikto pienākumu paziņot par transponēšanas pasākumiem nav izpildījusi tikai daļēji, ir piemērojams LESD 260. panta 3. punkts.

38. Ņemot vērā, ka 2019. gada 8. jūlija spriedums Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) [24] var būt sevišķi noderīgs šajā lietā, vispirms ir jānorāda daži ievada apsvērumi par šo spriedumu (1. iedaļa) un tad ir jāapskata Komisijas rīcības brīvība pieprasīt finansiālu sankciju piemērošanu, pamatojoties uz LESD 260. panta 3. punktu, kā arī finansiālo sankciju novērtēšana saskaņā ar šo tiesību normu un vienreizējās soda naudas piemērošana konkrētajā lietā (2., 3. un 4. iedaļa).

1. 2019. gada 8. jūlija spriedums Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli)

39. Jāpatur prātā, ka 2019. gada 8. jūlija spriedumā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) [25] galvenokārt tika izskatīts jautājums par LESD 260. panta 3. punkta materiālo piemērošanas jomu, kā arī šajā tiesību normā paredzētās kavējuma naudas izvērtēšanu. Spriedumā Tiesa ir norādījusi, ka izteiciens "pienākums paziņot par transponēšanas pasākumiem" LESD 260. panta 3. punktā nozīmē, ka "dalībvalstīm attiecībā uz katru minētās direktīvas normu ir jānorāda valsts tiesību norma vai normas, kas nodrošina tās transponēšanu. Tiklīdz šī paziņošana, vajadzības gadījumā pievienojot atbilstības tabulu, ir notikusi, tas jau ir Komisijas pienākums – lai tā varētu lūgt uzlikt attiecīgajai dalībvalstij šajā tiesību normā paredzēto finansiālo sankciju – pierādīt, ka atsevišķi transponēšanas pasākumi acīmredzami nepastāv vai neattiecas uz visu attiecīgās dalībvalsts teritoriju" [26].

40. Tiesa tāpat norādīja, ka saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu kavējuma naudas uzlikšana ir attaisnojama tikai tad, ja pienākumu neizpilde turpinās līdz Tiesas veiktajai faktu pārbaudei, kā arī judikatūra, kas attiecas uz LESD 260. panta 2. punktu, pēc analoģijas ir jāpiemēro LESD 260. panta 3. punktam, jo abās normās paredzētajai kavējuma naudai ir viens un tas pats mērķis. Ņemot vērā savu novērtējuma brīvību šajā jautājumā, kā arī judikatūrā par LESD 260. panta 2. punktu nostiprinātos kritērijus, Tiesa piesprieda Beļģijai maksāt kavējuma naudu par dienu 5000 EUR apmērā, pamatojoties uz to, ka tā nebija pieņēmusi un paziņojusi ar aplūkojamās direktīvas trim pantiem saistītus transponēšanas pasākumus attiecībā uz vienu no Beļģijas reģioniem [27].

24 C-543/17, EU:C:2019:573.

25 C-543/17, EU:C:2019:573.

26 Spriedums, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 59. punkts).

27 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, un jo īpaši 60., 61. un 80.–89. punkts).

41. Vēršu uzmanību, ka lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) Tiesa LESD 260. panta 3. punkta materiālo piemērošanas jomu ir interpretējusi tādējādi, ka tā aptver arī gadījumus, kad dalībvalsts nav paziņojusi par transponēšanas pasākumiem, ar kuriem konkrētā direktīva ir tikusi transponēta nepilnīgi (transponēta daļēji)[28]. Tiesa, uzsverot savu novērtējuma brīvību un kavējuma naudas piemērošanas mērķi, LESD 260. panta 2. punktā un 3. punktā paredzēto sankciju novērtēšanai izmantoja vienu un to pašu metodi. Es tam pievērsīšos vēlāk šajos secinājumos (skat. secinājumu 52., 53. un 59. punktu).

42. No lietas Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli)[29] izriet, ka Rumānijas izvirzītais arguments, kuru ir atbalstījusi Beļģija, Igaunija un Francija, proti, ka LESD 260. panta 3. punkts nav piemērojams, jo Rumānija ir daļēji transponējusi Direktīvu 2015/849, ir noraidāms. LESD 260. panta 3. punkts šajā lietā ir piemērojams[30], ņemot vērā to, ka Komisija ir konstatējusi, ka Rumānija nav pilnībā izpildījusi savu paziņošanas pienākumu. Līdz brīdim, kad Rumānija no 2019. gada 21. jūlija pilnībā transponēja Direktīvu 2015/849, transponēšanas pasākumu acīmredzami trūka, savukārt ar iepriekš spēkā esošajiem valsts tiesību aktiem acīmredzami nebija pietiekami (skat. šo secinājumu 34. un 35. punktu).

2. Komisijas rīcības brīvība saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu

43. Šajā lietā Rumānija būtībā apgalvo – un šādu Rumānijas nostāju atbalsta arī Beļģija, Igaunija, Francija un Polija –, ka finansiālo sankciju piemērošana nav pamatota, jo Komisija nav norādījusi pamatojumu savam lēmumam šīs lietas konkrēto apstākļu kontekstā izmantot LESD 260. panta 3. punktā paredzēto iespēju.

44. Piekrītu Komisijai, ka lēmumam pieprasīt finansiālas sankcijas saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu nav jānorāda pamatojums[31]. Pie šā secinājuma esmu nonācis, pamatojoties uz turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

45. Pirmkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu Komisija var uzsākt pārkāpuma procedūru atbilstoši LESD 258. pantam, ja dalībvalsts "nav izpildījusi pienākumu paziņot par direktīvas, kas pieņemta saskaņā ar likumdošanas procedūru, transponēšanas pasākumiem", kā arī šīs pašas procedūras ietvaros lūgt Tiesu piemērot šai dalībvalstij finansiālas sankcijas. Lai piemērotu finansiālās sankcijas, šajā gadījumā nav nepieciešama garāka procedūra, sagaidot pirmo Tiesas spriedumu, ar kuru tiek konstatēts pārkāpums saskaņā ar LESD 258. pantu, un tad – nākamo Tiesas spriedumu, ar kuru tiek piemērotas finansiālas sankcijas saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu par to, ka dalībvalsts nav izpildījusi pirmo Tiesas spriedumu. Pēc būtības abas šīs procedūras ir "apvienotas vienā".

28 Spriedums, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573). Skat. ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:322, jo īpaši 58.–81. punkts) (tajos ir ierosināta ierobežojoša pieeja) salīdzinājumā ar ģenerāladvokāta M. Vatelē [*M. Wathelet*] secinājumiem lietā Komisija/Polija (C-320/13, nav publicēti, EU:C:2014:2441, 114.–145. punkts) un maniem secinājumiem lietā Komisija/Spānija (LESD 260. panta 3. punkts – Hipotekārais kredīts) (C-569/17, EU:C:2019:271, 41. –71. punkts) (tajos ir ierosināta plašāka pieeja).

29 Spriedums, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573).

30 Nav šaubu, ka Direktīva 2015/849 ir pieņemta atbilstoši likumdošanas procedūrai, proti, LESD 114. pantā norādītajai parastajai likumdošanas procedūrai.

31 Jānorāda, ka ģenerāladvokātam M. Vatelē [*M. Wathelet*] bija līdzīga nostāja secinājumos lietā Komisija/Polija (C-320/13, nav publicēti, EU:C:2014:2441, 104.–113. punkts).

46. Attiecīgi ir jāuzskata, ka Komisijai piešķirtās tiesības pieprasīt finansiālu sankciju piemērošanu saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu ir saistītas ar Komisijas plašo rīcības brīvību, kas ir atzīta judikatūrā par LESD 258. pantā paredzētās tiesvedības uzsākšanu [32]. Tiesa ir lēmusi, ka Komisijai "[nav nepieciešams] pamatot savu izvēli; apsvērumi šīs izvēles noteikšanā neskar prasības pieņemamību [..]. Tiesai ir tikai jānodrošina, ka piemērotā procedūra principā var tikt izmantota saistībā ar apgalvoto pārkāpumu" [33]. Manuprāt, tas pats ir attiecināms arī uz Komisijas lēmumu izmantot LESD 260. panta 3. punktā paredzēto iespēju.

47. Šajā saistībā no LESD 260. panta 3. punkta formulējuma ("var, ja uzskata par vajadzīgu, noteikt [..] sodanaudas vai kavējuma naudas apjomu") salīdzinājumā ar LESD 260. panta 2. punkta tekstu ("norāda sodanaudu vai kavējuma naudu, kas jāmaksā") var secināt, ka Komisijai ir piešķirta rīcības brīvība izlemt, vai saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu pieprasīt finansiālu sankciju piemērošanu tiesvedībā, kas uzsākta, pamatojoties uz LESD 258. pantu, bet tai nav pienākuma to darīt [34]. Tomēr nekas no minētajā tekstā norādītā neliecina, ka Komisijai būtu jāpamato savs lēmums izmantot LESD 260. panta 3. punktā paredzēto iespēju, ja šāds pienākums nav noteikts LESD 258. pantā, ņemot vērā, ka LESD 260. panta 3. punkta konteksts iekļauj arī LESD 258. pantā norādīto procedūru [35].

48. Katrā ziņā Komisijas lēmumam, ar kuru tiek pieprasīts piemērot finansiālas sankcijas saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu, ir jābūt pamatotam, ciktāl tajā ir jāietver pieprasīto finansiālo sankciju individuāls novērtējums konkrētās lietas kontekstā. Komisijas pamatojums saistībā ar kritērijiem, kas ir izmantoti pieprasīto finansiālo sankciju apmēra aprēķināšanai, ir uzskatāms par pietiekamu, lai dalībvalsts varētu izprast un apstrīdēt Tiesā pieprasīto finansiālo sankciju novērtējumu, kā tas ir šajā gadījumā.

49. Ņemot vērā iepriekšminēto, manuprāt, Komisijai nav pienākuma norādīt pamatojumu gadījumā, ja tā vēlas izmantot LESD 260. panta 3. punktā paredzēto iespēju.

3. LESD 260. panta 3. punktā paredzēto finansiālo sankciju novērtējums

50. Pamatojoties uz to, ka šajā lietā Komisijas lēmums pieprasīt finansiālas sankcijas ir saderīgs ar LESD 260. panta 3. punktu, tagad pievērsīšos šajā tiesību normā paredzēto finansiālo sankciju novērtēšanai.

51. Pirmkārt, kā esmu jau ierosinājis secinājumos lietā Komisija/Spānija (LESD 260. panta 3. punkts – Hipotekārais kredīts) [36], Komisijai ir jābūt tiesībām izmantot vienu un to pašu metodi, lai aprēķinātu finansiālās sankcijas, ko tā ierosina gan saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu, gan saskaņā ar 3. punktu, ņemot vērā, ka šīs sankcijas ir vienādas, abām tiesību normām ir līdzīgi mērķi un ka tādējādi dalībvalstīm tiktu veicināta saskaņota pieeja un paredzamība. Šajā saistībā apstāklis, ka LESD 260. panta 2. punktā ir noteiktas sankcijas par "dubulto pārkāpumu", proti, par ES tiesību aktu neievērošanu un LESD 258. pantā noteiktā Tiesas sprieduma nepildīšanu, savukārt LESD 260. panta 3. punktā ir noteiktas sankcijas par vienreizēju ES tiesību aktu neievērošanu, kas ir radies, neizpildot paziņošanas pienākumu, manuprāt, neietekmē faktu, ka abi noteikumi attiecas uz Savienības primārajos tiesību aktos norādītiem pārkāpumiem (skat. šo secinājumu 31. punktu).

32 Skat. spriedumu, 2017. gada 19. septembris, Komisija/Īrija (C-552/15, EU:C:2017:698, 34. punkts).

33 Spriedums, 2001. gada 26. jūnijs, Komisija/Portugāle (C-70/99, EU:C:2001:355, 17. punkts).

34 Skat. manus secinājumus lietā Komisija/Spānija (LESD 260. panta 3. punkts – Hipotekārais kredīts) (C-569/17, EU:C:2019:271, 68. punkts un tajā norādītie citāti).

35 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrgaitas tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 57. punkts).

36 C-569/17, EU:C:2019:271, 73. punkts. Skat. arī ģenerāladvokāta M. Vatelē [*M. Wathelet*] secinājumus lietā Komisija/Polija (C-320/13, nav publicēti, EU:C:2014:2441, 146.–160. punkts), kā arī ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrgaitas tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:322, 96. punkts).

52. Katrā gadījumā Tiesai nav saistoši Komisijas priekšlikumi nedz par LESD 260. panta 3. punktā paredzēto finansiālo sankciju piemērošanu, nedz par šo sankciju aprēķināšanas metodi [37]. Saskaņā ar Tiesas norādīto spriedumā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) [38] tieši Tiesai – ņemot vērā konkrētās izskatāmās lietas apstākļus, kā arī Tiesas ieskatā vajadzīgo pārliecināšanas un atturēšanas pakāpi – ir jānosaka atbilstošas finansiālās sankcijas, lai tostarp novērstu Savienības tiesību līdzīgu pārkāpumu atkārtošanos. LESD 260. panta 2. punkta kontekstā Tiesa ir norādījusi, ka Komisijas ieteikumi un pamatnostādnes tās paziņojumos nav saistoši Tiesai, bet ir tikai noderīgs atskaites punkts un nodrošina, ka ierosinātā tiesvedība ir pārredzama, paredzama un atbilst tiesiskās drošības prasībām [39].

53. Tādējādi no sprieduma lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) [40] var secināt, ka judikatūra par LESD 260. panta 2. punktu pēc analoģijas ir piemērojama LESD 260. panta 3. punktam, ciktāl abās šajās tiesību normās paredzētajām sankcijām ir viens un tas pats mērķis – kavējuma nauda ir īpaši piemērota, lai mudinātu dalībvalsti, cik ātri vien iespējams, izpildīt pienākumu, kura neizpilde var turpināties, ja šāds pasākums netiek piemērots, savukārt soda naudas piespriešana vairāk balstās uz tādu seku izvērtējumu, kuras attiecīgās dalībvalsts pienākumu neizpildes gadījumā tiek nodarītas privātajām un sabiedrības interesēm.

54. Turklāt judikatūrā par LESD 260. panta 2. punktu, sākot jau ar izšķirīgo spriedumu, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija [41], Tiesa ir norādījusi, ka tā var piemērot gan vienreizēju soda naudu, gan kavējuma naudu [42] un ka tā var piemērot finansiālu sankciju, kuru Komisija nav ierosinājusi, pamatojoties uz to, ka "finansiāla rakstura sankcijas piemērošanas iespēja un jautājums, kura sankcija ir vislabāk piemērota atsevišķā gadījuma apstākļiem, ir izlemjams, ņemot vērā Tiesas izdarītos secinājumus spriedumā, kas pieņemams saskaņā ar [LESD 260. panta 2. punktu] un līdz ar to nav saistīts ar politisko sfēru" [43]. Tādējādi rodas jautājums, vai Tiesas judikatūra par LESD 260. panta 2. punktu pēc analoģijas ir piemērojama LESD 260. panta 3. punktam saistībā ar Tiesas rīcības brīvību piemērot gan vienreizēju soda naudu, gan kavējuma naudu vai finansiālu sankciju, kuru Komisija nav ierosinājusi.

55. Šajā saistībā jānorāda, ka salīdzinājumā ar LESD 260. panta 2. punktu ("ja Tiesa konstatē, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi tās spriedumu, tā var šai valstij uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu") 260. panta 3. punktā ir norādīts, ka Tiesas piemērotās finansiālās sankcijas nedrīkst pārsniegt Komisijas norādīto apmēru ("ja Tiesa konstatē, ka noticis pārkāpums, tā attiecīgai valstij var uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu, nepārsniedzot Komisijas noteikto summu").

56. Jāpiekrīt, ka saskaņā ar tiesas sēdē norādītajiem Igaunijas, Rumānijas un Komisijas apsvērumiem šāds LESD 260. panta 3. punktā ietvertais ierobežojums var tikt interpretēts tādējādi, ka tas ierobežo ne tikai Tiesas rīcības brīvību sankcijas apmēra noteikšanā, bet arī Tiesas brīvību izvēlēties, kāda veida sankciju piemērot, tādēļ Tiesa nevar piemērot gan vienreizēju soda naudu, gan kavējuma naudu, ja Komisija to nav pieprasījusi, kā arī Tiesa nevar piemērot citu – Komisijas neierosinātu – sankciju [44].

37 Skat. manus secinājumus lietā Komisija/Spānija (C-569/17, EU:C:2019:271, 74. punkts).

38 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573, 78. punkts) (kurā pēc analoģijas ir sniegta atsauce uz spriedumu, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Itālija (C-196/13, EU:C:2014:2407, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

39 Saistībā ar vienreizējām soda naudām skat. spriedumu, 2012. gada 19. decembris, Komisija/Īrija (C-279/11, nav publicēts, EU:C:2012:834, 77. punkts). Saistībā ar kavējuma naudām skat. arī spriedumu, 2018. gada 4. jūlijs, Komisija/Slovākija (C-626/16, EU:C:2018:525, 83. punkts).

40 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573, 61. punkts) (kurā pēc analoģijas ir sniegta atsauce uz spriedumu, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija (C-304/02, EU:C:2005:444, 81. punkts)). Skat. arī šo secinājumu 40. punktu.

41 C-304/02, EU:C:2005:444.

42 Skat. spriedumus, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija (C-304/02, EU:C:2005:444, 80.–86. punkts), un 2019. gada 12. novembris, Komisija/Īrija (*Derrybrien wind farm*) (C-261/18, EU:C:2019:955, 112. punkts).

43 Spriedums, 2005. gada 12. jūlijs, Komisija/Francija (C-304/02, EU:C:2005:444, 90. punkts). Skat. arī spriedumu, 2007. gada 18. jūlijs, Komisija/Vācija (C-503/04, EU:C:2007:432, 22. punkts).

44 Skat. ģenerāladvokāta M. Vatelē [*M. Wathelet*] secinājumus lietā Komisija/Polija (C-320/13, nav publicēti, EU:C:2014:2441, 155. punkts), kā arī ģenerāladvokāta M. Špunara [*M. Szpunar*] secinājumus lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:322, 97.–100. punkts).

57. Tomēr uzturu savu nostāju, kuru esmu paudis secinājumos lietā Komisija/Spānija (LESD 260. panta 3. punkts – Hipotekārais kredīts)[45], ka Tiesai saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu ir rīcības brīvība piemērot gan vienreizēju soda naudu, gan kavējuma naudu vai finansiālu sankciju, kuru Komisija nav ierosinājusi, ievērojot šajā tiesību normā paredzētos finansiālās sankcijas "griestus". Vēlos uzsvērt, ka LESD 260. panta 3. punkta formulējumā minētā izvēle attiecas uz finansiālās sankcijas apmēru, nevis uz šīs sankcijas veidu. No tiesību normas formulējuma var secināt, ka Tiesa nevar piemērot finansiālu sankciju, kas pārsniedz Komisijas ierosināto apmēru. Tomēr, manuprāt, šis formulējums nav interpretējams tādējādi, ka ar to Tiesai tiktu atņemta tās rīcības brīvība katrā gadījumā noteikt atbilstošu finansiālu sankciju. Tādējādi atkarībā no konkrētajiem apstākļiem Tiesa var piemērot finansiālu sankciju, kuru Komisija nav ierosinājusi, vai arī uzlikt gan vienreizēju soda naudu, gan kavējuma naudu tādā apmērā, kas ir vienāds ar vai mazāks par "Komisijas noteikto summu", ievērojot, ka tā var nebūt visa summa, kas var tikt piemērota konkrētajai dalībvalstij.

58. Turklāt šāda interpretācija atbilst LESD 260. panta 3. punkta mērķiem, ņemot vērā nolūku Līgumos paredzēt dažādas finansiālās sankcijas. Atbilstoši šo secinājumu 40. punktā norādītajam gadījumā, ja dalībvalsts izpilda savu paziņošanas pienākumu tiesvedības gaitā, proti, pirms Tiesas veiktās faktu pārbaudes, kavējuma naudu nepiemēro. Tomēr joprojām ir aktuāls jautājums par vienreizējas soda naudas piemērošanu, lai sodītu par kaitējumu, kas ar šo pārkāpumu ir nodarīts privātajām un sabiedrības interesēm, kā arī nepieļautu šāda pārkāpuma atkārtošanos. Šāda situācija izskaidro Komisijas precizēto praksi, atbilstoši kurai lietās, kas ir ierosinātas saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu (skat. šo secinājumu 23. punktu), Komisija parasti prasa piemērot gan vienreizēju soda naudu, gan kavējuma naudu, kā tas ir redzams arī šajā lietā. Tomēr arī tad, ja Komisija ir ierosinājusi piemērot tikai viena veida sankciju, Tiesa, izmantodama savu rīcības brīvību piemērot cita veida sankciju vai, ja nepieciešams, gan vienreizēju soda naudu, gan nokavējuma naudu, ievērojot LESD 260. panta 3. punktā noteiktos "griestus", var nodrošināt, ka šī tiesību norma nezaudē savu lietderīgumu.

59. Jāpiebilst, ka, lai gan lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) Tiesa šajā jautājumā neieņēma konkrētu nostāju[46], tā uzsvēra Tiesas rīcības brīvību, izlemjot jautājumu par LESD 260. panta 3. punktā noteikto finansiālo sankciju piemērošanu[47] un jo sevišķi apstākli, ka uz LESD 260. panta 3. punkta pamata ierosināta tiesvedība ļauj Tiesai īstenot savu "tiesas funkciju", izvērtējot finansiālu sankciju, ko "tā uzskata par piemērotāko konkrētās lietas apstākļos"[48].

4. Vienreizējas soda naudas piemērošana konkrētajā lietā

60. Saskaņā ar judikatūru par LESD 260. panta 2. punktu[49] vienreizējas soda naudas piemērošana un tās apmēra noteikšana saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu katrā konkrētajā lietā ir atkarīga no konstatētās pienākumu neizpildes īpatnībām un attiecīgās dalībvalsts rīcības. Tiesa, īstenojot savu novērtējuma brīvību, lemj, vai šāda soda nauda ir piemērojama, kā arī nosaka soda naudas apmēru, kas ir atbilstošs apstākļiem un samērīgs pieļautajam pārkāpumam. Šajā ziņā būtiski faktori ir pārkāpuma smagums, pārkāpuma ilgums un dalībvalsts maksātspēja.

45 C-569/17, EU:C:2019:271, 76.–78. punkts.

46 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573, jo īpaši 81. un 83. punkts).

47 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, it īpaši 78., 83., 84., 89. un 92. punkts).

48 Spriedums, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 58. punkts).

49 Skat. spriedumu, 2019. gada 12. novembris, Komisija/Īrija (*Derrybrien wind farm*) (C-261/18, EU:C:2019:955, 113. un 114. punkts).

61. No minētās judikatūras izriet, ka vienreizējās soda naudas apmērs ir balstīts uz vērtējumu, kādas ir attiecīgās dalībvalsts pienākumu neizpildes sekas attiecībā uz privātajām un publiskajām interesēm, it īpaši gadījumā, ja pienākumu neizpilde ir turpinājusies ilgi [50]. Vienreizējas soda naudas piespriešana nevar būt automātiska, jo Tiesai ir plaša rīcības brīvība, izlemjot, vai ir uzliekamas šādas sankcijas [51].

62. Pamatojoties uz minēto, Tiesai saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu ir ievērojama rīcības brīvība pēc nepieciešamības piemērot vienreizēju soda naudu, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus un attiecīgās dalībvalsts uzvedību, lai noteiktu atbilstošu sodu par ietekmi uz privātajām un sabiedrības interesēm, kas radusies dalībvalsts pieļautā paziņošanas pienākuma neizpildes rezultātā. Apstāklis, ka Tiesa ir uzskatījusi par atbilstošu piemērot vienreizēju soda naudu LESD 260. panta 2. punkta kontekstā "it īpaši gadījumā, ja pienākumu neizpilde ir turpinājusies ilgi", kā tas norādīts šo secinājumu 61. punktā, neliedz Tiesai piemērot vienreizēju soda naudu citās situācijās, kur tas ir nepieciešams, lai nepieļautu līdzīgu Savienības tiesību pārkāpumu atkārtošanos.

63. Turklāt, ievērojot, ka kavējuma naudas un vienreizējas soda naudas samaksai ir dažādi mērķi (skat. šo secinājumu 53. punktu), ir acīmredzami, ka kavējuma nauda, kurai būtībā ir labojošs raksturs attiecībā uz esošu pienākumu neizpildi, ir jāmaksā tikai tad, ja pārkāpums tiek turpināts, tomēr netiek prasīts, lai tas tāpat būtu attiecībā uz soda naudas piemērošanu [52]. Tādējādi pretēji Francijas un Rumānijas apgalvojumiem vienreizējas soda naudas piemērošana nezaudē savu mērķi tikai tā iemesla dēļ, ka dalībvalsts var izpildīt savu pienākumu tiesvedības gaitā.

64. Konkrētajā lietā ir atbilstoši piemērot vienreizēju soda naudu kā atturošu pasākumu. Komisijas ierosinātā kopējā summa (4 536 667,20 EUR) var tikt samazināta (līdz 4 011 038,72 EUR), ja tiek piemēroti Komisijas aktualizētie skaitļi [53], kā arī šo summu var samazināt vēl vairāk, ja tiek ņemti vērā konkrēti faktori. Attiecīgi, ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus, ierosinu Tiesai noteikt Rumānijai vienreizēju soda naudu 3 000 000 EUR apmērā. [54]

65. Pirmkārt, attiecībā uz pārkāpuma smagumu jānorāda, ka lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) [55] saistībā ar kavējuma naudas piemērošanu saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu Tiesa ir norādījusi, ka pienākums veikt valsts pasākumus, lai nodrošinātu direktīvas pilnīgu transponēšanu, un pienākums paziņot šos pasākumus Komisijai ir "dalībvalstu pienākumi, kas ir būtiski, lai nodrošinātu Savienības tiesību pilnīgu efektivitāti, un ka šo pienākumu neizpilde līdz ar to ir jāuzskata par tādu, kurai ir noteikta smaguma pakāpe". Manuprāt, šis secinājums ir piemērojams arī šajā lietā saistībā ar vienreizējas soda naudas piemērošanu.

66. Turklāt, ja Tiesa ņem vērā Komisijas noteiktos kritērijus vienreizējas soda naudas noteikšanai konkrētajā lietā, Komisijas novērtējums par pārkāpuma smagumu nebūt nešķiet kļūdains, ja ņem vērā neizpildīto Savienības tiesību normu nozīmīgumu un ietekmi uz sabiedrības un privātajām interesēm. Jānorāda, ka Direktīva 2015/849 ir galvenais juridiskais instruments, lai nepieļautu Savienības finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai [56]. Šī direktīva,

50 Skat. spriedumu, 2014. gada 2. decembris, Komisija/Grieķija (C-378/13, EU:C:2014:2405, 72. punkts).

51 Skat. spriedumu, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:695, 63. punkts).

52 Skat. spriedumu, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:695, 19., 20., 44., 45., 56.–58. punkts), kā arī ģenerāladvokāta J. Mazaka [*J. Mazák*] secinājumus lietā Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:320, 80. punkts).

53 Skat. Komisijas paziņojumu par to datu atjaunināšanu, kurus izmanto, lai aprēķinātu sodanaudas un kavējuma naudas, ko Komisija Eiropas Savienības Tiesai ierosina piemērot pārkāpumu procedūrās (OV 2019, C 309, 1. lpp.). Minimālā vienreizējās soda naudas summa ir samazināta līdz 1 651 000 EUR. Līdz ar to atbilstoši šo secinājumu 25. un 26. punktā minētajai formulai vienreizējā soda nauda tiktu aprēķināta šādi: summa par dienu 5319,68 EUR (1039 × 8 × 0,64) × 754 dienas. Balstoties uz minēto, Komisijas piemērotā kopējā vienreizējās soda naudas summa būtu 4 011 038,72 EUR.

54 Jānorāda, ka manis ierosinātā summa atbilst vienreizējas soda naudas summām, kas piemērotas saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu par pārkāpumiem saistībā ar direktīvas nepilnīgu transponēšanu. Skat. spriedumus, 2011. gada 31. marts, Komisija/Grieķija (C-407/09, EU:C:2011:196, 33.–44. punkts) (3 miljoni EUR), un 2013. gada 30. maijs, Komisija/Zviedrija (C-270/11, EU:C:2013:339, 43.–60. punkts) (3 miljoni EUR). Salīdzinājumam skat. summu, kas ir piespriesta ar spriedumu, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:695, 65.–88. punkts) (10 miljoni EUR) (sevišķi pievēršot uzmanību iepriekš pieļautiem pārkāpumiem šajā jomā).

55 Spriedums, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573, 85. punkts).

56 Skat. Direktīvu 2018/843, it īpaši 1. apsvērumu; Direktīvu 2015/849, it īpaši 1. panta 1. punktu, kā arī 1.–3. un 64. apsvērumu.

kas ir pieņemta efektīvākas un patiesākas drošības savienības izveidošanas kontekstā [57], uz iepriekš šajā jomā spēkā esošo direktīvu un starptautisko pasākumu pamata stiprina tiesisko regulējumu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanai un teroristu finansēšanas apkarošanai Savienībā [58]. Līdzīgi citos Tiesas spriedumos par iekšējā tirgus direktīvām norādītajam [59] Rumānijas pienākuma transponēt direktīvu un transponēšanas pasākumu paziņošanas neizpilde var tikt uzskatīta par draudu atbilstošai iekšējā tirgus darbībai, un kā tāda tā ietver attiecīgu smaguma pakāpi [60].

67. Rumānijas pieļautā pārkāpuma Direktīvas 2015/849 transponēšanā ietekmi uz sabiedrības un privātajām interesēm var uzskatīt par būtisku, ievērojot Komisijas norādīto, ka pārkāpums rada apdraudējumu Savienības finanšu tirgus integritātei un pienācīgai darbībai, paverot iespējas nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai un ietekmējot investorus un pilsoņus. Šādu ietekmi labi ilustrē, piemēram, Eiropas Parlamenta 2019. gada 19. septembra rezolūcija par to, kā tiek īstenoti ES tiesību akti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas jomā [61], kur tostarp tiek atzinīgi vērtēta Komisijas prakse ierosināt pārkāpuma procedūras pret dalībvalstīm, kuras nav transponējušas Direktīvu 2015/849, un dalībvalstis tiek mudinātas to izdarīt pēc iespējas ātrāk.

68. Šajā lietā ir jāņem vērā vairāki turpmāk norādīti faktori. Proti, lai arī Komisija ir norādījusi, ka, izvērtējot paziņošanas pienākuma neizpildes smagumu, ir jāņem vērā apjoms, kādā transponēšana ir notikusi [62], jāuzsver, ka šajā lietā dalībvalsts pienākums paziņot par transponēšanas pasākumiem nav izpildīts pat ne daļēji. Mani nepārliecina Rumānijas apgalvojumi, ka 2018. gada oktobrī paziņotie pasākumi daļēji transponējot Direktīvu 2015/849 un nodrošinot šīs direktīvas mērķu plašu sasniegšanu, jo Tiesa iepriekš ir noraidījusi līdzīgus argumentus, pamatodama, ka šie pasākumi neatbilst attiecīgās direktīvas prasībām; pretējā gadījumā attiecībā uz šo dalībvalsti nevarētu konstatēt, ka tā nav pildījusi savu pienākumu transponēt direktīvu [63].

69. Manuprāt, nav ņemami vērā arī vairāki apstākļi, uz kuriem ir atsaukusies Rumānija. Saistībā ar šķietami īso pirmstiesas procedūru jānorāda – nav šaubu par to, ka Komisija deva Rumānijai saprātīgu termiņu, lai sniegtu atbildi uz brīdinājuma vēstuli un argumentēto atzinumu, kā arī lai sagatavotu iebildumu rakstu, kurā būtu ņemta vērā Tiesas judikatūra [64], ņemot vērā, ka Rumānijai bija divi mēneši laika, lai atbildētu uz brīdinājuma vēstuli un argumentēto atzinumu, un no Direktīvā 2015/849 noteiktā beigu termiņa (2017. gada 26. jūnijs) līdz brīdim, kad Komisija ierosināja šo tiesvedību (2018. gada 27. augusts), bija pagājis vairāk nekā gads. Argumenti par sarežģījumiem saistībā ar Direktīvas 2015/849 īstenošanu nevar tikt pieņemti, jo dalībvalsts nevar aizbildināties ar iekšējās tiesību sistēmas praksi vai situācijām, lai attaisnotu no Eiropas Savienības tiesībām izrietošu pienākumu

57 Skat. Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Eiropadomei un Padomei – Divdesmitais progresa ziņojums virzībā uz efektīvu un patiesu drošības savienību, COM(2019) 552 *final*, 2019. gada 30. oktobris, 10.–12. lpp.

58 Skat. Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Eiropadomei un Padomei – Ceļā uz ES tiesiskā regulējuma nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā labāku īstenošanu, COM(2019) 360 *final*, 2019. gada 24. jūlijs.

59 Skat. šo secinājumu 30. zemsvītras piezīmi.

60 Skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, Komisija/Zviedrija (C-270/11, EU:C:2013:339, 49. punkts).

61 Skat. it īpaši A, B un G apsvērumu, kā arī 1. punktu.

62 Skat. 2011. gada paziņojumu, 25. punkts, un 2017. gada paziņojumu, 15. lpp. Šajā saistībā skat. spriedumu, 2008. gada 9. decembris, Komisija/Francija (C-121/07, EU:C:2008:695, 84. punkts).

63 Skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, Komisija/Zviedrija (C-270/11, EU:C:2013:339, 51. punkts). Spriedumā, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 73. punkts), Tiesa nepievērsa nekādu uzmanību līdzīgam argumentam, ko bija izvirzījusi Beļģija.

64 Skat. spriedumu, 2018. gada 18. oktobris, Komisija/Rumānija (C-301/17, nav publicēts, EU:C:2018:846, 32. punkts). Komisijai ir plaša rīcības brīvība izlemt, kad ir uzsākama pārkāpuma procedūra – skat. šo secinājumu 46. punktu.

neizpildi[65]. Tikpat nenozīmīgs ir apstāklis, ka arī citas dalībvalstis, iespējams, ir saskārušās ar grūtībām saistībā ar direktīvas savlaicīgu transponēšanu[66], un jebkurā gadījumā, kā to ir norādījusi Komisija, Rumānija tiesvedības uzsākšanas brīdī bija vienīgā dalībvalsts, kura nebija paziņojusi par transponēšanas pasākumiem[67].

70. Tomēr pastāv atsevišķi atbildību mīkstinoši apstākļi, kas konkrētajā lietā var ietekmēt vienreizējas soda naudas piemērošanu. Pirmām kārtām, ar Direktīvu 2018/843 ir pagarināts termiņš Direktīvas 2015/849 30. un 31. pantā noteikto faktisko īpašnieku centrālo reģistru izveidei, lai arī ar to netika grozīti citu šajā direktīvā paredzētu pienākumu izpildes termiņi (skat. šo secinājumu 7. punktu). Neredzu iemeslu, kādēļ šo pagarinājumu nevarētu uzskatīt par atbildību mīkstinošu apstākli, kā to ir norādījusi Komisija. Otrām kārtām, Rumānija ir pierādījusi, ka tā labā ticībā ir sadarbojusies ar Komisiju visā procedūras gaitā[68]. Visbeidzot, lietā nav strīda par to, ka Tiesa līdz šim nav Rumāniju sodījusi par to, ka tā nav laikus transponējusi direktīvu[69].

71. Otrkārt, attiecībā uz pārkāpuma ilgumu Komisija uzskata, ka pārkāpuma sākuma datums ir jārēķina no Direktīvā 2015/849 noteiktā transponēšanas termiņa beigām, savukārt Rumānija uzskata, ka šis termiņš nav jāņem vērā un – pakārtoti – šajā nolūkā jāizmanto argumentētajā atzinumā norādītais datums.

72. Judikatūrā par vienreizējas soda naudas samaksu saskaņā ar LESD 260. panta 2. punktu Tiesa pārkāpuma ilgumu nosaka no Tiesas pirmā sprieduma, kas pasludināts saskaņā ar LESD 258. pantu, pieņemšanas datuma līdz dienai, kad attiecīgā dalībvalsts ir izpildījusi savu pienākumu, bet, ja pienākums joprojām nav izpildīts, – dienā, kurā Tiesa ir pārbaudījusi faktus otrajā tiesvedībā[70]. Attiecīgi konkrētajā lietā, lai noteiktu vienreizējās soda naudas apmēru saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu, ir jāpievērš uzmanība diviem aspektiem.

73. Pirmkārt, saistībā ar pārkāpuma beigu datumu ir jānorāda, ka lietā nav strīda par to, ka Rumānija savus pienākumus ir izpildījusi no 2019. gada 21. jūlija, tomēr būtu nepieciešams noteikt dienu, kurā Tiesa pārbauda faktus saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu uzsāktajā tiesvedībā, jo sevišķi tiesiskās paļāvības nodrošināšanas un vienreizējās soda naudas atturošās ietekmes kontekstā. Ņemot vērā, ka saskaņā ar LESD 260. panta 3. punktu uzsāktajā tiesvedībā attiecīgā dalībvalstis var ieviest un paziņot transponēšanas pasākumus dažādos tiesvedības norises posmos, ir jānosaka fiksēts brīdis, lai Tiesa varētu īstenot savu tiesas spriešanas funkciju[71]. Manuprāt, par šo brīdi būtu jānosaka attiecīgās lietas pēdējā tiesas sēdes diena vai – ja tiesas sēde netiek rīkota – rakstiskās procedūras noslēgums (proti, diena, kad lietas dalībnieki tiek informēti, ka lietu izskatīs konkrēts Tiesas iztiesāšanas sastāvs), jo lietas dalībniekiem šī ir pēdējā iespēja iesniegt savus apsvērumus par dalībvalsts pasākumu atbilstības pakāpi un piemērojamām finansiālajām sankcijām[72].

74. Otrkārt, manuprāt, vienreizējas soda naudas samaksas kontekstā par pārkāpuma sākuma datumu atbilstošāk būtu izvēlēties konkrētajā direktīvā minēto transponēšanas termiņa beigu datumu, nevis argumentētajā atzinumā norādītā termiņa beigu datumu, jo direktīvā minētais datums vairāk atbilst LESD 260. panta 3. punkta mērķim, proti, daļēji dot dalībvalstīm spēcīgāku stimulu transponēt

65 Skat. spriedumu, 2019. gada 12. novembris, Komisija/Īrija (*Derrybrien wind farm*) (C-261/18, EU:C:2019:955, 89. punkts).

66 Skat. spriedumu, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība) (C-619/18, EU:C:2019:531, 120. punkts).

67 Jānorāda – lietā Komisija/Īrija (C-550/18) rīkotajā tiesas sēdē Komisija norādīja, ka pārkāpuma procedūras tika uzsāktas tikai pret Īriju un Rumāniju, savukārt pārējās dalībvalstis ir paziņojušas par Direktīvas 2015/849 transponēšanas pasākumiem.

68 Skat. spriedumu, 2013. gada 17. oktobris, Komisija/Beļģija (C-533/11, EU:C:2013:659, 60. punkts).

69 Skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, Komisija/Zviedrija (C-270/11, EU:C:2013:339, 55. punkts).

70 Skat. spriedumu, 2013. gada 25. jūnijs, Komisija/Čehija (C-241/11, EU:C:2013:423, 46. punkts), un spriedumu, 2019. gada 12. novembris, Komisija/Īrija (*Derrybrien wind farm*) (C-261/18, EU:C:2019:955, 122. punkts).

71 Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta D. Ruisa-Harabo Kolomera [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*] secinājumus lietā Komisija/Grieķija (C-387/97, EU:C:1999:455, 56.–58. punkts).

72 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2011. gada 17. novembris, Komisija/Itālija (C-496/09, EU:C:2011:740, 84. punkts). Saistībā ar kavējuma naudu skat. arī spriedumu, 2018. gada 31. maijs, Komisija/Itālija (C-251/17, nav publicēts, EU:C:2018:358, 64. un 65. punkts), un ģenerāladvokātes V. Trstenjakas [*V. Trstenjak*] secinājumus lietā Komisija/Vācija (C-503/04, EU:C:2007:190, 62., 63. un 88. punkts).

direktīvas noteiktajos termiņos[73]. Turpretim gadījumā, ja LESD 260. panta 3. punktā paredzēto vienreizējo soda naudu varētu piemērot tikai pēc argumentētajā atzinumā norādītā datuma, šāda pieeja ietvertu risku, ka direktīvā noteiktajam transponēšanas termiņam nebūtu tūlītēja efekta tikmēr, kamēr Komisija neuzsāk tiesvedību pret dalībvalsti. Jāpatur prātā arī tas, ka pretēji kavējuma naudai, kura ir vērsta, lai piespiestu dalībvalsti izbeigt pārkāpumu tuvākajā nākotnē, vienreizējā soda nauda ir saistīta ar dalībvalsts uzvedību pagātnē un ļauj nodrošināt, ka dalībvalsts neuzskatīs par lietderīgāku gaidīt tiesvedības rezultātu tā vietā, lai īstenotu pārkāpuma novēršanai nepieciešamos pasākumus[74]. Šāds risks patiesi varētu rasties, ja tiktu izmantots argumentētajā atzinumā norādītais datums.

75. Manis ierosinātajai pieejai būtu lielāks efekts attiecībā tieši uz vienreizēju soda naudu salīdzinājumā ar kavējuma naudu, attiecībā uz kuru Tiesa ir piemērojusi konkrētās direktīvas transponēšanas termiņa beigu datumu lietā Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli)[75]. Katrā ziņā arī tad, ja Tiesa nepiekristu šādam manam priekšlikumam, laika periodu no konkrētajā direktīvā noteiktā transponēšanas beigu termiņa var ņemt vērā kā vēl vienu elementu, lai novērtētu pārkāpuma smagumu, kā tas ir darīts iepriekš judikatūrā, kas skar LESD 260. panta 2. punktu[76].

76. Konkrētajā lietā, ņemot vērā periodu no Direktīvā 2015/849 noteiktā termiņa beigām (2017. gada 26. jūnijs) līdz dienai, kad Rumānija izpildīja savu pienākumu (2019. gada 21. jūlijs), pārkāpuma ilgums ir apmēram divdesmit pieci mēneši, kas ir uzskatāms par ievērojamu laika posmu[77]. Turklāt dalībvalstij noteiktais pienākums pieņemt nepieciešamos pasākumus direktīvas transponēšanai netiek uzskatīts par tādu, kas rada īpašas grūtības[78]. Tomēr vienlaikus jāņem vērā, ka, lai arī 2019. gada jūlijā paziņotie tiesību akti netika pieņemti laikus, ar tiem Direktīva 2015/849 ir transponēta pilnībā.

77. Visbeidzot, Rumānija Tiesā nav iesniegusi nekādus pierādījumus par savu maksātspēju.

78. Ņemot vērā visus konkrētās lietas apstākļus, ierosinu Tiesai noteikt Rumānijai vienreizēju soda naudu 3 000 000 EUR apmērā.

VI. Tiesāšanās izdevumi

79. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija ir pieprasījusi tiesāšanās izdevumus un lietas iznākums Rumānijai ir nelabvēlīgs, Rumānijai ir jāatlīdzina tiesāšanās izdevumi. Pamatojoties uz Tiesas Reglamenta 140. panta 1. punktu, atbilstoši kuram dalībvalstīm, kuras iestājušās lietā, pašām jāsedz savi tiesāšanās izdevumi, Beļģijai, Igaunijai, Francijai un Polijai jāuzliek pienākums segt pašām savus tiesāšanās izdevumus.

73 Skat. spriedumu, 2019. gada 8. jūlijs, Komisija/Beļģija (LESD 260. panta 3. punkts – Ātrdarbīgi tīkli) (C-543/17, EU:C:2019:573, 52. punkts).

74 Skat. ģenerāladvokāta M. Pojareša Maduru [*M. Poiares Maduro*] secinājumus lietā Komisija/Itālija (C-119/04, EU:C:2006:65, 46. punkts). Skat. arī šo secinājumu 53. punktu.

75 Spriedums, 2019. gada 8. jūlijs (C-543/17, EU:C:2019:573, 88. punkts).

76 Skat. spriedumu, 2012. gada 19. decembris, Komisija/Īrija (C-374/11, nav publicēts, EU:C:2012:827, 38. un 52. punkts). Skat. arī ģenerāladvokāta N. Fennelija [*N. Fennelly*] secinājumus lietā Komisija/Grieķija (C-197/98, EU:C:1999:597, 43. punkts).

77 Skat. spriedumus, 2013. gada 30. maijs, Komisija/Zviedrija (C-270/11, EU:C:2013:339, 57. un 58. punkts) (27 mēneši), un 2017. gada 13. jūlijs, Komisija/Spānija (C-388/16, nav publicēts, EU:C:2017:548, 40. punkts) (29 mēneši).

78 Skat. spriedumu, 2011. gada 31. marts, Komisija/Grieķija (C-407/09, EU:C:2011:196, 33. punkts).

VII. Secinājumi

80. Ņemot vērā iepriekš minēto, ierosinu Tiesai:

1) atzīt, ka Rumānija, līdz 2017. gada 26. jūnijam nepieņemdama Direktīvas 2015/849 transponēšanai nepieciešamos pasākumus vai katrā ziņā – nepaziņodama par šādiem pasākumiem, nav izpildījusi šīs direktīvas 67. pantā noteiktos pienākumus;

2) uzlikt Rumānijai pienākumu maksāt vienreizēju soda naudu 3 000 000 EUR apmērā;

3) piespriest Rumānijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus; un

4) noteikt Beļģijai, Igaunijai, Francijai un Polijai segt savus tiesāšanās izdevumus.